

TROPICO

Transforming into Open, Innovative
and Collaborative Governments

TAL TECH

E-osaluse võlud ja valud Euroopa riikides

Tiina Randma-Liiv ja Veiko Lember

Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituut

Tallinna Tehnikaülikool

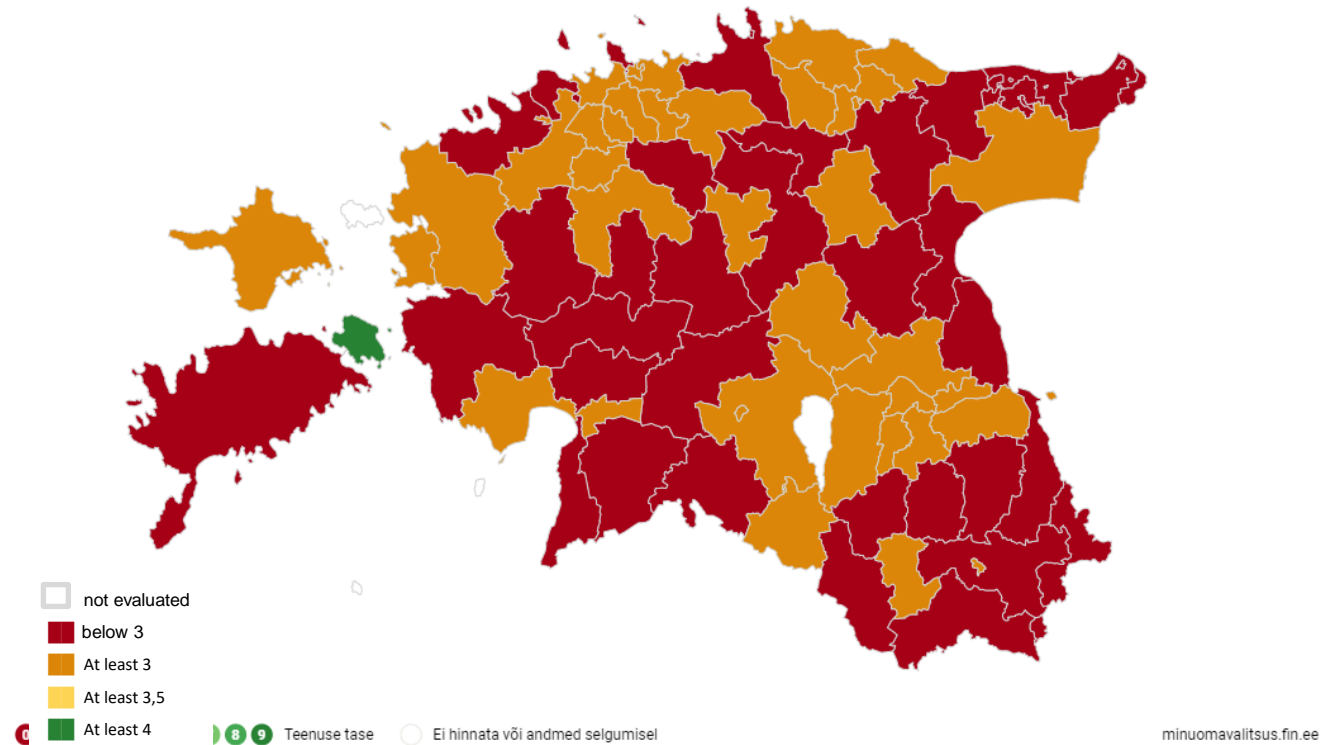
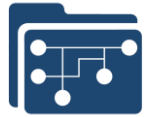

Funded by the Horizon 2020 Framework Programme
of the European Union, project no. 726840

Follow us online www.tropico-project.eu

Follow us on @tropico_project

Rahulolu elanike kaasamisega

Allikas: Rahandusministeeriumi tellitud rahulolu-uuring 2020 jaanuar

Horisont 2020 TROPICO Projekt

- Juuni 2017- November 2021
- Euroopa Komisjoni Horisont 2020 projekt
- 12 partnerit 10-st riigist: Antwerpen, Bergen, Cardiff, CEU, Hertie, KU Leuven, Potsdam, Roskilde, Rotterdam, Sciences Po/Louvain, TalTech, Zaragoza
- **Eesmärgid:**
 - Uurida ja võrrelda **koostöö praktikaid** valitsuse siseselt ning avaliku-, era- ja kodanikuühiskonna osalejate vahel
 - **IKT** võimalused koostöö arendamisel
 - 8 sisulist alaprojekti, TalTech juhtis WP5: **e-osalus**

www.tropico-project.eu

E-osalus

Eesmärgid

- **E-osalus on kodanike kaasamise protsess poliitikakujundamisse läbi IKT, eesmärgiga muuta avalik haldus avatumaks, kaasavamaks ja rohkem koostööle suunatuks (ÜRO, 2014).**
- **E-osaluse eesmärk on**
 - informeerida valitsuse otsusetegemise protsessi
 - panustada avatusse ja innovatsiooni
 - kaasata rohkem inimesi poliitika protsessi
 - suurendada usaldust riigi institutsioonide vastu
 - tugevdada riigi legitiimsust
 - võimendada kodanikke
 - parandada otsuste kvaliteeti ja mõju

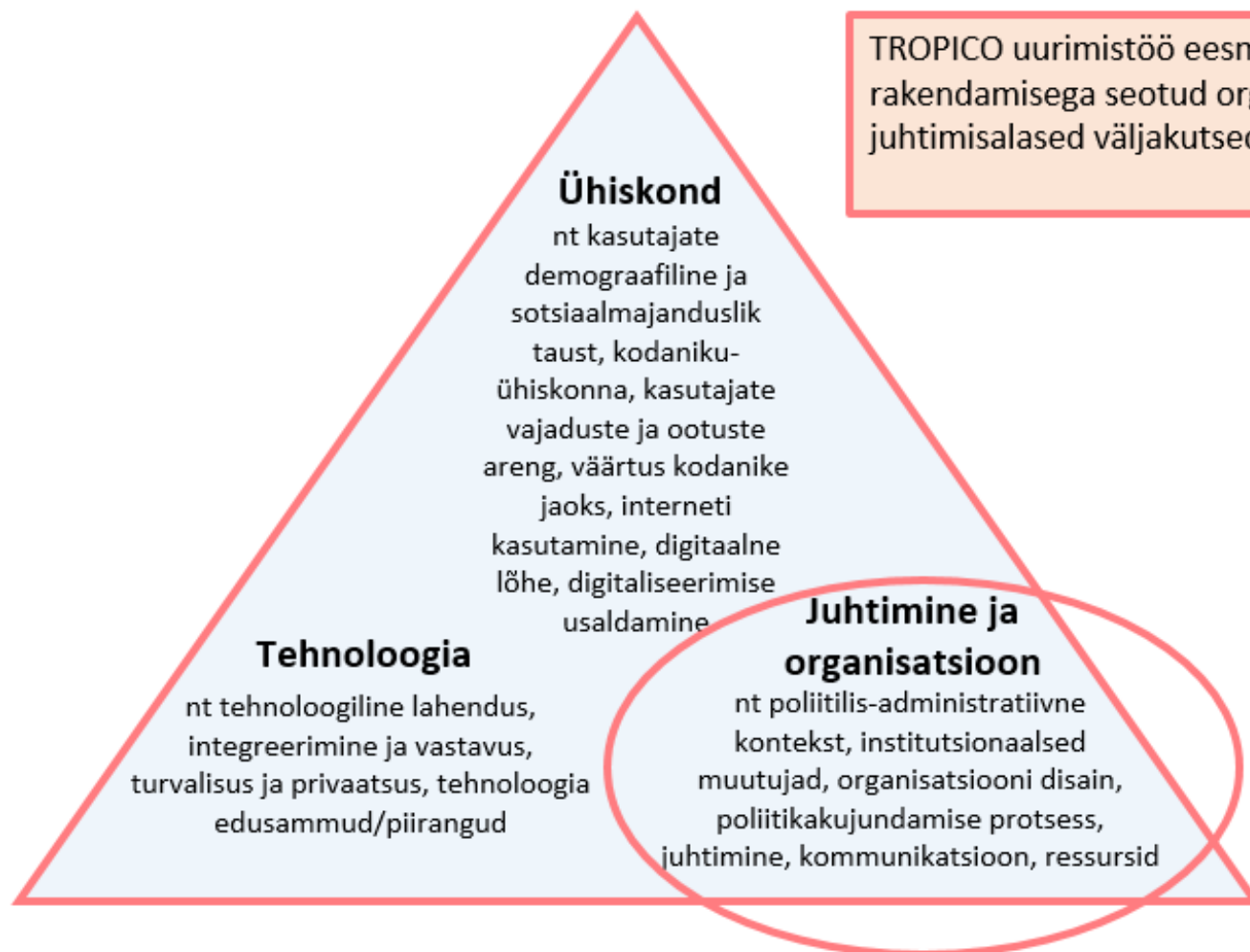
Peegeldus

- **Tulevikku suunatud tehno-optimistlike visioonide ja normatiivse kallutatuse** domineerimine.
- Suurem huvi **digitaliseerimise potentsiaali** kui e-osaluse tegeliku rakendamise vastu.

Kriitika

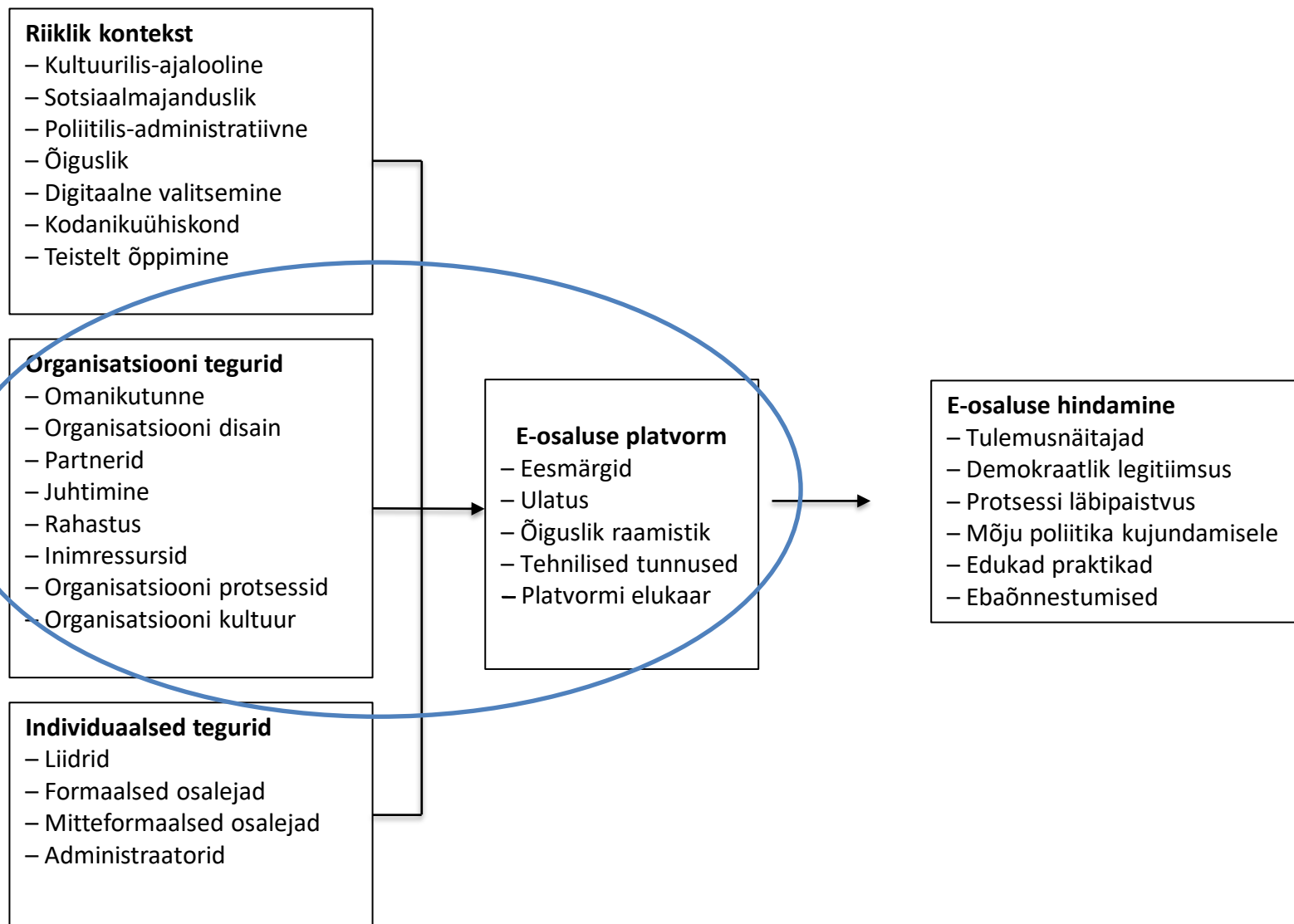
- E-osaluse demokraatiseerivate ja legitimeerivate mõjude kohta on endiselt vähe empiirilisi tõendeid.
- Probleemid oodatud tulemuste saavutamise, piisava arvu aktiivsete kasutajate mobiliseerimise ja uute ühiskonna gruppide kaasamisega.
- E-osaluse kehv integreerimine olemasolevatesse otsusetegemise protsessidesse ja rutiinidesse põhjustades nende algatuste ebaõnnestumist ja ohtu nende jätkusuutlikkusele.
- **Sageli väidetakse, et sellised puudused on rohkem seotud ühiskondlike, administratiivsete ja organisatsiooniliste teguritega kui tehniliste probleemidega.**

E-osaluse kolmnurk

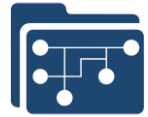
TROPICO uurimistöö eesmärk: Millised on e-osaluse rakendamisega seotud organisatsioonilised ja juhtimisalased väljakutsed?

Mudel e-osaluse uurimiseks

	Platvorm/ Algatuse nimetus	Veebileht	Vastu- võtmine
Austria	Partizipations- plattform der Stadt Wien	https://www.partizipation.wien.at/en/consultation/digitale-agenda-wien-2020	2014
Belgia	Leuven, co-create it	https://leuvenmaakhetmee.be	2018
Horvaatia	eConsultations	https://savjetovanja.gov.hr	2015
Tšehhi	Brno 2050	https://damenavas.brno.cz/	2016
Eesti	Rahvaalgatus	https://rahvaalgatus.ee/	2016
Prantsusmaa	Parlement et Citoyens	https://parlement-et-citoyens.fr/	2013
Saksamaa	meinBerlin	https://mein.berlin.de	2015
Ungari	National Consultation	http://abouthungary.hu/national-consultation/	2017
Iirimaa	OpenConsult	https://civiq.eu	2014
Läti	MyVoice	www.manabalss.lv	2011
Leedu	E-Citizen	https://epilietis.lrv.lt/en/	2015
Holland	De Stem van West	https://stemvanwest.amsterdam.nl/	2014
Norra	Minsak.no	https://www.minsak.no	2013
Slovakkia	Slov-lex	https://www.slov-lex.sk	2016
Hispaania	Decide Madrid	https://decide.madrid.es/	2015
Rootsi	Gothenburg proposal	https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-o-politik/sakan-du-paverka/har-du-ett-battre-forslag/goteborgsforslaget/	2017
Ühend- kuningriik/ Šotimaa	We asked, you said, we did	https://consult.gov.scot/we_asked_you_said/	2014

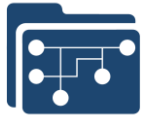
Uuritud e-osaluse platvormid

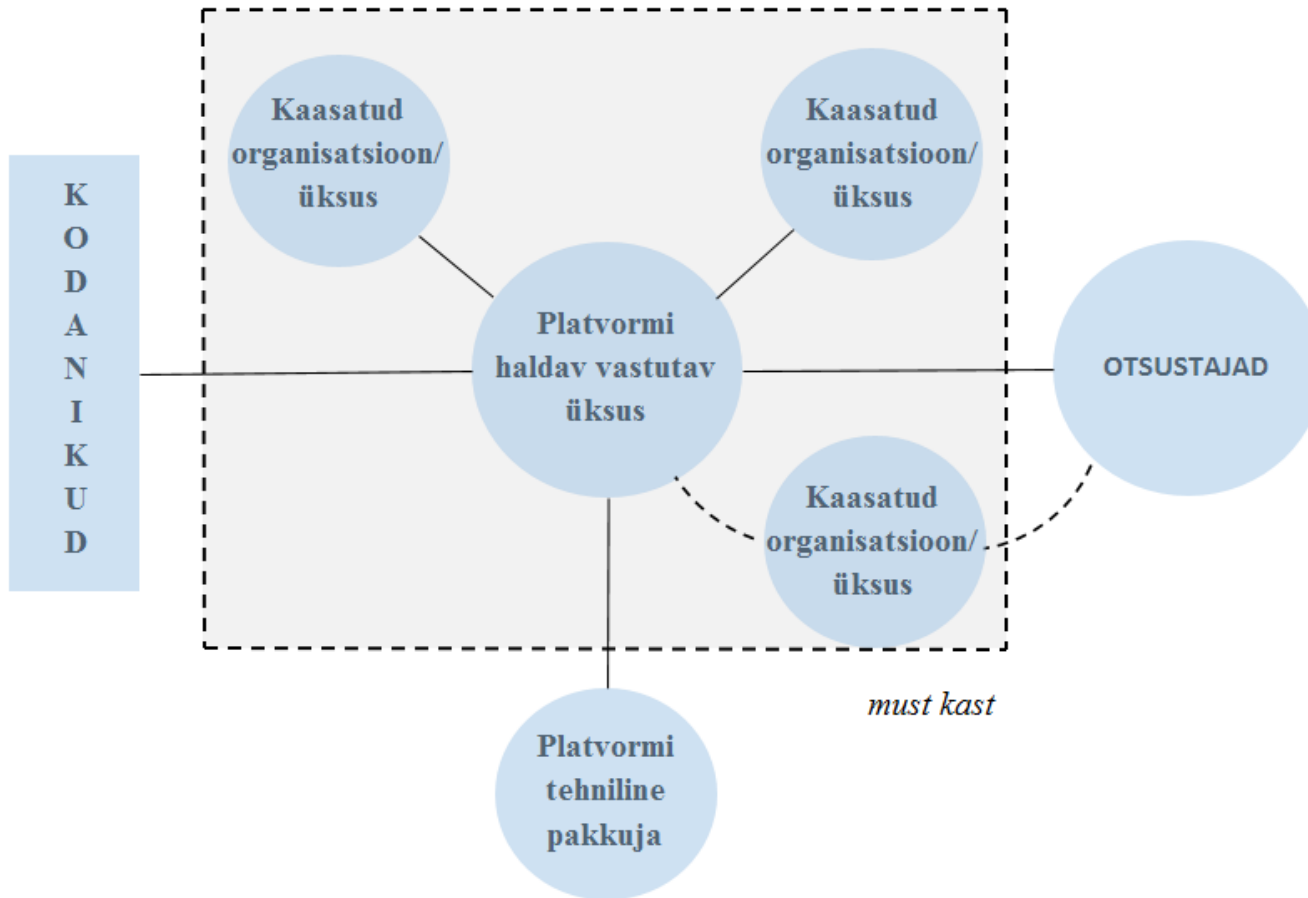
E-osaluse platvormide valik:

- Algatused, mis ühendavad sidusrühmi avaliku sektoriga läbi avatud ja läbipaistva veebiplatvormi.
- Platvormid, mis on loodud pikaajaliseks või püsivaks koostööks ja mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta.
- Platvormid, mis on suunatud poliitikakujundamise protsessi mõjutamisele.

Õppetunnid 1: Organisatsiooni disain

Omanikutunne	Kas on olemas platvormi selge „omanik“, kes vastutab selle strateegilise ja operatiivse juhtimise eest?
	Formaalse pädevuse olemasolu, „omaniku“ legitiimsus ja ressursid?
	Kaugus otsustajatest; mitmetasandiline valitsemine
Organisatsioonide- vaheline koostöö	Üks organisatsioon vs kompleksne organisatsioonide võrgustik
	Osalejate erinev regulatiivne kontekst, huvid, ootused ja kultuurid
	Tuumiku koostöövõime võrgustike juhtimises
Vastutus	E-osaluse erinevad/hägusad eesmärgid
	Mitmedimensionaalne vastutus: kuidas käsitleda kompleksseid, dünaamilisi ja jagatud vastutusega suhteid?
Konkurents	Kaasamiskanalite ja keskkondade kasvav hulk
	Segadus kodanike ja otsustajate seas
	Valitsusepoolne strateegiline lähenemine kodanike kaasamisele

Mida suurem asjassepuutuvate osalejate/organisatsioonide hulk, seda olulisemaks muutuvad nende koostöö ja koordinatsioon ning seda suurema tõenäosusega kerkivad esile küsimused seoses omanikutunde, vastutuse ja koordinatsiooniga.

Õppetunnid 2: Kaasamise protsess

Formaliseerimine	Kaasamisprotsessi läbipaistvus
	Standardiseerimine vs üksikute organisatsioonide või üksikisikute entusiasm
	E-osaluse integreerimine olemasolevasse organisatsiooni struktuuri ja otsusetegemise protsessidesse
Tagasiside	Kes vastutab tagasiside andmise eest?
	Tagasiside kvaliteet
Kaasamise tase	Milline kaasamise tase on platvormi eesmärgiks (informeerimine, konsulteerimine, osalemine, koostöö, võimustamine)
	Kas tehniline lahendus ja protsessi disain toetavad kõrgema taseme eesmärkide saavutamist?

Kaasamise tasemed

JAGATUD OTSUSETEGEMISE TÕUSEV TASE

INFORMEERIMINE

- Ühesuunaline protsess
- Kodanike informeerimine
- Kodanike harimine
- Puudub jagatud otsusetegemine

KONSULTEERIMINE

- Kodanikelt sisendi küsimine
- Kodanikud annavad tagasisidet
- Puuduvad garantiid mõju kohta poliitika kujundamisele
- Minimaalne või puuduv jagatud otsusetegemine

OSALEMINE

- Otsused peegeldavad kodanike ettepanekuid
- Asjakohane tagasiside kodanikele
- Lõplikud otsused teevad avaliku võimu kandjad
- Madal kuni keskmine jagatud otsusetegemine

KOOSTÖÖ

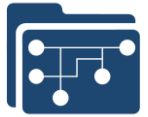
- Partnerlus
- Kodanikud saavad pakkuda alternatiivseid lahendusi
- Kodanikud on kaasatud eelistatud lahenduse valimisse
- Keskmine kuni kõrge jagatud otsusetegemine

VÕIMESTAMINE

- Kodanikud teevad lõplikud otsused
- Valitsus viib need otsused täide
- Kodanikud saavad otsustada teatud ressursside üle
- Kõrgeim kaasamise tase

*International Association for Public Participation,
<https://www.iap2.org/page/resources>*

Õppetunnid 3: Juhtimine

Eestvedamine	Kaasamist vedavate liidrite olemasolu
	E-kaasamise rakendamine läbi organisatsiooni
Tippjuhtkonna toetus	Poliitiline toetus: võimu ümberjaotamine
	Juhtide poolne usk kaasamisse ja toetus
	Institutsionaalne tugi, et tagada rahastus, stabiilsus ja koostöö
Turundus	Turundus kodanikele
	Kogukonna liidrite kaasamine
	Poliitikute ja avalike teenistujate teadlikkus
Monitoorimine ja hindamine	Kodanike kaasamine kui õppiv protsess
	Regulaarne süsteemi ja selle keskkonna monitoorimine
	Tulemusinfo kogumine ja kasutamine
Ressursid	Stabiilne ja piisav rahastus
	Piisavad, võimekad ja motiveeritud inimesed
Jätkusuutlikkus	Vastutus e-kaasamise platvormi jätkusuutliku arengu eest
	Riskijuhtimine
	Platvormi pikaajaline visioon

Madrid versus Berliin

Decide Madrid (2015), 3.2 mln inimest	meinBerlin (2015), 3.6 mln inimest
400 000+ registreeritud kasutajat 27 000+ ettepanekut 5700+ debatti 1000+ otsust tehtud kodanike poolt	9 000+ registreeritud kasutajat 19 000+ kommentaari 85 kaasavat protsessi
Loodud Madridi linnavalitsuse jaoks	Loodud keskselt Berliini riigikantselei poolt 44 üksuse/KOV jaoks
Ettepanekud, konsultatsioonid, küsimustikud, kaasav eelarve	Konsultatsioonid, küsimustikud, kaasav eelarve
Kõrge formaliseeritus: kohustuslikud konsultatsioonid; kaasav eelarve, küsimustikud -> siduvad	Formaliseerimata, vabatahtlik kaasamine
Linnapea pühendumine, laiapõhjaline poliitiline toetus	Ei ole poliitiline ega administratiivne prioriteet
Läbivalt osa organisatsiooni struktuuridest, protsessidest, kultuurist	Ebaühtlane levik, kasutamine sõltub üksikutest ametnikest
Aktiivne kodanike ja MTÜde kaasamine	Passiivne info jagamine
Ametnike teadlik värbamine + koolitus (40 in)	2 in põhitöö + lisatöö olemasolevatele ametnikele
Piisav rahastamine, jätkusuutlikkus	Ressursside ebaühtlus
Ebaühtlane tagasiside kodanikele	Formaalne, sümbolne tagasiside
Poliitikud-ametnikud-kodanikud teavad platvormi	Platvormi teavad eelkõige üksikud ametnikud
Kaasamise tase: koostöö	Kaasamise tase: konsulteerimine

Kokkuvõte

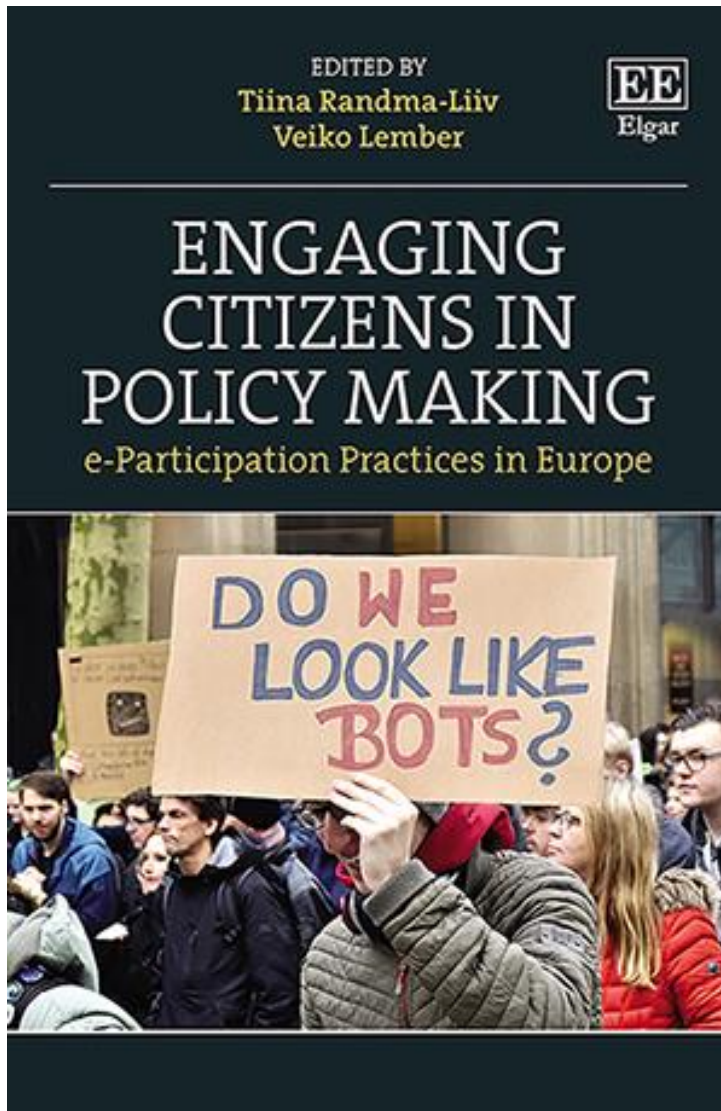
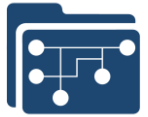
- 1) TROPICO projekt näitab, et valitsused saavad **parandada** kodanike kaasamist läbi digitaalsete vahendite. E-osalusega seotud **ootused** on mõnikord liiga ambitsioonikad ja ebarealistlikud.

- 2) Kuigi sageli eeldatakse, et digitaalne tehnoloogia muudab organisatsioone ja protsesse, siis **uus tehnoloogia on kõigest potentsiaalne institutsionaalse muutuse käivitaja**, mitte iseseisev tegur, mis suudaks automaatselt parandada otsusetegemise protsesse. E-osalust võib samuti kasutada parteipoliitilistel eesmärkidel, mis õõnestab, mitte ei paranda, demokraatlikku otsusetegemist.

- 3) Poliitikutel ja ametnikel soovitatakse nihutada fookus ideaalse digitaalse vahendi kujundamiselt **kodanike kuulamisele ning nende vajaduste, ideede ja huvide mõistmisele**.

- 4) **Kaasamise taset peab täpsustama**. Senikaua, kuni platvormi eesmärk on üldiselt „kaasamine“, on tõenäoline, et kodanike kaasatus jääb madalale tasemele (informeerimine, konsulteerimine). Kaasamise algatused peaksid **sihtima kõrgemaid kaasamise tasemeid (osalemine, koostöö, võimustamine)**.

- 5) E-osaluse platvorme ei tohiks kohelda kui isoleeritud „projekte“. Selle asemel peaks neile lähenema kui **pikaajalistele institutsionaalsete muutuste protsessidele**, mis nõuavad pidevat poliitikute ja juhtide tähelepanu ja tuge, ametnike poolset omaksvõttu, integreerimist organisatsiooni rutiinidesse, piisavat rahastust, pidevat monitoorimist ja edasiarendamist.

Aitäh!

<https://www.elgar.com/shop/gbp/engaging-citizens-in-policy-making-9781800374355.html>